

Державна служба статистики України
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
ТА СТРАХУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів
рівня вищої освіти _____ першого (бакалаврського)
(назва рівня)
ступеня вищої освіти _____ бакалавр
(назва ступеня)
спеціальності _____ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва програми)

Київ
2022 рік

Бондарук Т. Г., Богріновцева Л. М., Заїчко І. В. Методичні рекомендації з організації та проходження навчальної практики здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»: методичні рекомендації. Київ : НАСОА, 2022. 15 с.

Рецензенти:

С. В. Онишко, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансових ринків та технологій Державного податкового університету;

О. І. Пилипенко, доктор економічних наук, професор, декан обліково-статистичного факультету НАСОА.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту «31» серпня 2022 року № 1.

Методичні рекомендації з організації та проходження навчальної практики здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» складено на основі навчального плану та освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування».

©Бондарук Т. Г.,
Богріновцева Л. М.,
Заїчко І. В.

Київ: НАСОА, 2022

ЗМІСТ

1. Опис освітньої компоненти	4
2. Загальні положення	5
3. База проходження навчальної практики	6
4. Організація і керівництво практикою	6
5. Опис розділів звіту про проходження навчальної практики	7
6. Вимоги до оформлення звіту та підбиття підсумків навчальної практики	11
Додатки	13

1. ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> Спеціальність: <u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Обов'язкова
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма: <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		4-й
	<u>Освітній рівень:</u> <u>перший (бакалаврський)</u>	Лекції
		-.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
70 год.		
		Вид контролю: залік

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Метою навчальної практики здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є ознайомлення із особливостями обраної спеціальності, засадами функціонування фінансової системи, банківських установ, страхових компаній, підрозділів підприємств; набутті практичних навичок роботи з науковою та навчальною літературою, науково-дослідною роботою для формування загальних та спеціальних компетентностей.

Проходження навчальної практики дозволяє поглибити отримані під час навчання теоретичні знання, розширити професійні навички майбутніх фахівців у сфері фінансів, банківської справи та страхування і отримати досвід роботи у фінансових установах.

2.2. Основні завдання навчальної практики:

- визначити місце та роль фахівця у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- ознайомити здобувачів з професійними компетентностями випускників спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідно до Державних стандартів вищої освіти в Україні;

- опанувати термінологію у сфері фінанси, банківська справа та страхування;

- засвоїти основні положення законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, що регулюють сферу фінансів, банківської справи та страхування;

- поглибити, удосконалити, систематизувати та закріпити теоретичні знання, що були отримані під час навчання;

- засвоїти методи роботи з нормативно-правовими актами, науковою літературою, першоджерелами;

- підготувати та захистити звіт про проходження навчальної практики.

2.3. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни:

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

2.4. Програмні результати навчання:

ПР 09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно

інтерпретувати отриману інформацію

ПР 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. БАЗА ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Навчальна практика проводиться в Національній академії статистики, обліку та аудиту.

3.2. Базою проходження навчальної практики для здобувачів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є кафедра фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1. Навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечує кафедра фінансів, банківської справи та страхування Національної академії статистики, обліку та аудиту.

4.2. До керівництва практикою від закладу вищої освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри.

4.3. Керівник практики від академії забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед відправленням здобувачів на практику: інструктаж про порядок проходження навчальної практики, видачу здобувачам необхідних документів (методичних рекомендацій), інформує здобувачів про систему звітування з практики.

4.4. Здобувачі при проходженні навчальної практики зобов'язані: до початку практики одержати завдання з проходження практики, в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Методичними рекомендаціями до проходження навчальної практики здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», своєчасно здати Звіт про проходження навчальної практики для перевірки керівником, доопрацювати його, у разі наявності зауважень, та захистити.

5. ОПИС РОЗДІЛІВ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. Зміст. Зміст звіту про проходження навчальної практики відображається в плані, що розробляється здобувачем та узгоджується з керівником практики. У змісті повинні бути відображені всі розділи навчальної практики. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви двох розділів, підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки (за наявності). Навпроти кожної позиції проставляють номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

5.2. Вступ (1-2 сторінки). У вступі звіту про проходження навчальної практики обов'язково зазначається актуальність, мета і завдання навчальної практики, об'єкт, предмет і методи дослідження. Визначаючи об'єкт і предмет дослідження, потрібно пам'ятити, що об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію та обране для дослідження. Предмет дослідження – це тільки суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, тому предмет дослідження вужчий, ніж об'єкт. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. Наприклад, об'єкт дослідження – фінансова система, а предмет – особливості професійної діяльності в фінансовій системі.

5.3. Розділ 1. Ключові аспекти професійної діяльності фахівця з фінансів, банківської справи та страхування (5-8 сторінок).

У розділі потрібно розглянути:

- організаційну будову фінансової системи;

- фінансову систему країни як сукупність галузей і ланок професійної діяльності фахівців з фінансів, банківської справи та страхування;
- основні функції, які повинні виконувати фахівці з фінансів, банківської справи та страхування.

Для всіх здобувачів є однаковим, але передбачає самостійне виконання з урахуванням принципів академічної доброчесності:

- 1.1. Організаційна будова фінансової системи.
- 1.2. Фінансова система країни як сукупність галузей і ланок професійної діяльності фахівців з фінансів, банківської справи та страхування.
- 1.3. Основні функції, які повинні виконувати фахівці з фінансів, банківської справи та страхування.

5.4. Розділ 2. Індивідуальне завдання з оброблення фінансово-економічної інформації (10-15 сторінок).

Розділ повинен відображати тематику майбутнього наукового дослідження здобувача, а також указувати на оригінальність концепції дослідження й особливості (специфіку) теоретичного інструментарію її реалізації, що розроблятиме та/або досліджуватиме здобувач.

Розділ повинен містити:

- висвітлення основних теоретичних положень у контексті індивідуального завдання, критичний аналіз вивчених літературних джерел та нормативної документації з обов'язковими покликаннями на відповідні джерела;
- результати особистих досліджень та аналіз статистичної інформації з обраної проблематики, унаочнений таблицями й рисунками;
- рекомендації щодо застосування нових шляхів і методів удосконалення діяльності об'єкта дослідження з урахуванням світового досвіду.

Індивідуальне завдання затверджує та перевіряє у визначені терміни керівник практики від навчального закладу впродовж періоду проходження практики.

Тема обирається відповідно до номера здобувача у списку групи:

1. Банківські реформи та історія розвитку банківської справи в Україні.
2. Банківські системи розвинутих країн світу на сучасному етапі.
3. Валютна політика НБУ та механізм її реалізації.
4. Вплив податкової політики на економічну і соціальну стабільність підприємств.

5. Вплив світової пандемії на зростання FinTech.
6. Державний кредит та його розвиток в Україні.
7. Державний фінансовий контроль як інструмент бюджетної політики держави.
8. Державні запозичення та фінансова безпека української держави.
9. Діагностика економічної безпеки фінансових установ.
10. Дослідження глобального та локального FinTech-ринків.
11. Економічна безпека банківської системи країни.
12. Електронні банківські послуги: світовий досвід та перспективи розвитку в Україні.
13. Європейська система центральних банків на сучасному етапі.
14. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні.
15. Інтернет-страхування на ринку страхових послуг України.
16. Ліквідність банківської системи України: сучасний стан та проблеми регулювання.
17. Медичне страхування в умовах медичної реформи.
18. Механізм нарощування ресурсного потенціалу банківської системи.
19. Міжнародний валютний фонд та його кредитна діяльність.
20. Національний банк України – центральний банк країни.
21. Організаційні та правові норми функціонування цільових фондів зарубіжних країн.
22. Особливості здійснення контролю за проблемними банками.
23. Особливості розвитку особистого страхування в Україні.
24. Пенсійне забезпечення в Україні та шляхи його розвитку.
25. Перспективи розвитку страхових компаній в Україні.
26. Підвищення результативності державного фінансового контролю.
27. Проблеми оздоровлення фінансової системи України в умовах глобалізаційних перетворень.
28. Ризики у банківській діяльності, їх сутність та способи запобігання.
29. Розвиток маркетингу страхових послуг.
30. Розвиток ринку страхування життя в Україні.
31. Роль пенсійного страхування у системі недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
32. Роль податкової системи в інвестиційній політиці України.
33. Роль страхових посередників у реалізації страхових послуг.
34. Соціально-економічна сутність фінансів як особливої форми економічних відносин.
35. Стан та перспективи розвитку майнового страхування в Україні.
36. Створення сталої FinTech-екосистеми в Україні.

37. Сучасний стан та перспективи розвитку перестраховання на ринку страхових послуг України.

38. Фінансова незалежність органів місцевого самоврядування та шляхи її забезпечення.

39. Фінансова стійкість страхової компанії.

40. Фінансові ресурси держави: проблеми формування та ефективного використання.

При виконанні другого розділу здобувач повинен дослідити 5 питань відповідно до обраної теми:

1-2 питання - висвітлюють теоретичне обґрунтування проблеми, що досліджується, зокрема, описуються наукові результати вітчизняних та іноземних авторів, монографії і публікації у фахових виданнях матеріалів конференцій, інтернет-публікацій тощо за тематикою дослідження за останні 3 роки;

3-4 питання - має аналітико-дослідницький характер. Усі аналітичні обчислення, таблиці, графіки, діаграми, що наводяться здобувачами, повинні супроводжуватися тлумаченнями та висновками, які дозволяють визначити сутність і стан явищ та процесів, що досліджуються, розкрити їх особливості та тенденції розвитку, створити базу для виявлення невикористаних резервів удосконалення діяльності бази дослідження.

5 питання - необхідно на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, що викладені у 1-2 питаннях, а також з врахуванням результатів аналізу, проведеного в 3-4 питаннях, та отриманих тут практичних результатів, викласти пропозиції щодо перспектив розвитку та удосконалення діяльності обраної теми дослідження.

5.5. Висновки (1-2 сторінки). У висновках рекомендується викласти підсумки проведеного дослідження, основні наукові та практичні результати, що одержано, рекомендації для їх науково-практичного використання та сформулювати висновки.

5.6. Список використаних джерел. Список використаних джерел наводиться наприкінці звіту з навчальної практики. Рекомендована кількість назв - не менше 25. До списку використаних джерел слід включати джерела, на які в тексті є посилання. Список складається із нормативних актів, нормативних документів, вітчизняної та зарубіжної наукової та спеціальної літератури, фахових видань, електронних ресурсів. Усі джерела вказуються

тією мовою, якою вони видані. Запозичення тексту без посилань на першоджерело не дозволяється.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту України ДСТУ 8302:2015.

5.7. Додатки. Додатки оформляються як продовження звіту про проходження навчальної практики на його сторінках, розміщуються в порядку появи посилань у тексті. Додатки до звіту про проходження навчальної практики повинні містити інформаційні матеріали, що є базою аналітичних досліджень з обраної теми, і розміщуватись після списку використаних джерел.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ ТА ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Звіт про проходження навчальної практики складається з:

- титульної сторінки (зразок оформлення титульної сторінки наведений у додатку А);
- змісту (приклад оформлення змісту звіту про проходження навчальної практики наведений у додатку Б);
- вступу;
- тематичних розділів;
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків.

Орієнтовна кількість сторінок звіту про проходження навчальної практики (без списку використаних джерел та додатків) – 17-27.

6.2. Звіт повинен відповідати встановленим вимогам до його оформлення:

1. Текстовий редактор - MS Word 2003 і вище.
 2. Шрифт основного тексту - Times New Roman.
 3. Розмір шрифту (кегель) - 14.
 4. Відстань між рядками - 1,5.
 5. Поля: зверху - 20 мм; знизу - 20 мм; ліворуч - 30 мм; праворуч – 10 мм.
 6. Нумерація сторінок - праворуч зверху, без крапки в кінці.
- Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

На титульному аркуші, змісті та першій сторінці вступу номер сторінки не ставлять.

Заголовки структурних частин звіту про проходження практики «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» друкують великими літерами симетрично до тексту (по центру шриффт Times New Roman, 14 пт).

Вступ, кожний розділ, висновки і список використаних джерел починають із нової сторінки, а наступний підрозділ – одразу після закінчення попереднього.

6.3. Формою контролю за результатами даної навчальної практики є залік. Для отримання заліку здобувач повинен захистити результати проходження навчальної практики.

Для проведення захисту призначається час, в який здобувач повинен з'явитися і представити результати звіту.

Для захисту звіту здобувач готує короткий (5-7 хв.) виступ та презентацію, що ілюструє отримані результати.

6.4. Критерії оцінювання.

Навчальну практику оцінюють за 100-бальною шкалою, тобто за рейтинговою накопичувальною системою.

До рейтингу входить:

- виконання роботи, поточний контроль (підготовка та подання звіту про проходження навчальної практики) – 70 балів;

- підсумковий контроль у формі заліку (захист звіту про проходження навчальної практики) – 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ДОДАТКИ

Зразок оформлення титульної сторінки

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

**ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньої програми 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ форми навчання
(денна / заочна)

групи _____
(шифр групи)

(прізвище, ім'я по батькові)

на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування
Національної академії статистики, обліку та аудиту
в період з _____ по _____ року

Керівник практики _____
(підпис) (прізвище, ім'я по батькові)

Оцінка _____
Дата «__» _____ 20__ р.

Київ, 202_ рік

**Приклад оформлення змісту
звіту про проходження навчальної практики**

ЗМІСТ

ВСТУП

**РОЗДІЛ 1. КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАХІВЦЯ З ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ**

- 1.1. Організаційна будова фінансової системи
- 1.2. Фінансова система країни як сукупність галузей і ланок професійної діяльності фахівців з фінансів, банківської справи та страхування
- 1.3. Основні функції, які повинні виконувати фахівці з фінансів, банківської справи та страхування

**РОЗДІЛ 2. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИХ
КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ**

- 2.1. Сутність та характеристика процесу інвестиційної діяльності страхових компаній
- 2.2. Особливості формування інвестиційного портфелю страховиків
- 2.3. Аналіз сучасного стану інвестиційної діяльності страховиків в Україні
- 2.4. Оцінка проблем розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні
- 2.5. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ